

NIESMACZNY (39) ai

W pisowni łącznej (27), w rozłącznej (12).

e oraz a jasne.

sg m N niesmaczny (12). ◇ G niesmacznego (1). ◇ A niesmaczny (1). ◇ f N niesmaczną (7). ◇ D niesmaczn(e)j (1). ◇ A niesmaczną (1). ◇ n N niesmaczne (4); -é (1), -(e) (3). ◇ pl N m pers niesmaczni (1). subst niesmaczn(e) (8). ◇ G niesmacznych (1). ◇ A subst niesmaczn(e) (1). ◇ I f niesmaczn(e)mi (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVIII w. s.v. smaczny.

1. Mający zły, nieprzyjemny smak (o jedzeniu); *insipidus PolAnt, Mącz, Calep, Cn; fatuus Mącz, Calep, Cn; insulsus, rancidulus Mącz; infuscatus, taeter, Cn* (23) : Xánt więc złaawfzy kucharcz/ Cżemu to niefmączna warza *BierEz D2v, L2v*; zdá fie ijm jżby karmie niefmączne dáwał [gospodarz] a gorzkie piwo *ForCnR A2; FalZioł V37*; Niefmączne to potrawy gdzye ich nie cukruią. *RejWiz 92v*; Izali kto może ieść rzecz nie fmączną [*insipidum*] bez sóli? *BibRadz Iob 6/5*; *Fatuus, Niefmączny/ Wywietrzały Mącz 119d*; *Fatuus cibus, Nie fmączna potrawá. Mącz 119d*; *Rancidulus, Przyłmierdzáyący/ przytęchły/ niefmączny. Mącz 345d*; *Insulsus, Niefolony/ niefmączny. Mącz 364c, 210a, 368a, 436b*; gdyż y nawprawnieyfzy pijánicá gárniec/ álbo kwart pięć/ ták niefmącznego trunku/ zaráz wypić/ áby mu fye zoładek odąć/ á do womitu vdác niemiał/ ledwie zmoże *Oczko 20*; *Fatuus insipidus et proprie de cibus dicitur, qui quum non sapiunt, fatui dicuntur – Niefmącznij. Calep 410, 543b, 640a.* [Cf 2. W porównaniu: *OrzRozm E.*]

W charakterystycznych połączeniach: *niesmaczna(-y) figa* (3), *karmia, potrawa* (2), *rzecz, warza, trunek.*

Szeregi: »niesmaczny, (a) gorzki« (2): Cżemu owoc niżli dozrzeie bywa nie fmączny á gorzki, gdyż dozrzały łodki bywa á wdzięczny. *GlabGad C7; BibRadz I 276a marg.*

»zły a niesmaczny« (1): káżdá rzecz którą ye/ ábo pije [*stary człowiek*]/ by naylepřza/ zła á niefmączna mu fie widzi *Górndworz H6v.*

W przen (3) : *RejJóz O8*; A oná [*winnica boża*] lámá s fiebie/ prze táką nieopátrznóć iey/ miáfto wdzięcznych gron/ dáwa płone wino/ á bárzo niefmączny owoc/ Pánu swoiemu/ złościwych řpraw řwoich. *RejPos 60v; KochFr 61.*

2. Wzbudzający niesmak, wywołujący niemile, nieprzyjemne, przykre uczucie, niechęć; *frigidus, putidus Mącz, Cn; blatteus, rancidus Mącz; inconditus Calep; inamabilis, ingratus, iniucundus, insulsus, invenustus, praerancidus Cn* (16) : A z naydzie zart z mey przygody A to mnie nie fmączne gody Bo zachcze dworřtwa vżywać *RejJóz G*; *Putida eratio, Niefmączna nieochędożna mowá Mącz 333c*; *Rancida caro, Przyłmierdzáyące mięfo. Metaph. Niewdzięczny/ niefmączny/ przykry. Mącz 345d, 26a, 137b*; wřzytki zábawy/ wřzytki krotochwile zdádzą fie im [*starym ludziom*] niefmączne/ nikkzemne/ á bárzo od onych rozne/ kthorych oni záżyli: chociaż krotochwile tyż řá co y pirwey. *Górndworz H6v*; Vřlyřzał też onę piořnkę/ ktora mu bárzo nie fmączną byłá/ gdy Anyeli řpiewáli ná powietrzu przy národzeniu iego [...] Bárzo go było przed tą nowiná teřkno *RejPos 25v*; tedy mu fie też bárzo niefmączne zdádzą rozmowy tákie/ *quia confcius ipse sibi putat de se omnia dici. RejZwierc*

91; Nie śmączne owo więc bywają świętá/ Siedząc w powrozie á na nogach pętá, *RejZwierc* 221 v;
Inconditus idem est quod inordinatus, incompositus – Nieśmaczny, mersky. *Calep* 522a.

niesmaczny komu (1): Az pan Czart też zwemy folky A mnie niesmacznemy trofky. Dzywnie mie zewład nagrawał *RejKup* h5v.

W połączeniu szeregowym (1): Fastidiosus, Przedzięczny/ Dźiwak/ żaden mu nie może vgodzić nie chćiwy też Mierziony, Nie śmączny *Mącz* 119c.

W przeciwstawieniu: »dobry, smaczny ... niesmaczny« (2): *RejKup* ee7v; Pomożesz komu złodzieiá włápić/ to iuz owemu dobre czo włápił/ ále owemu drugiemu Pánu bárzo niesmączne kiedy z gáłęzi będzie południá wygládał. *RejZwierc* 95v.

W porównaniu (1): Ieźczec ktemu powiem/ ták bes Kápłaná ludzie łá nie śmączni/ iáko mięso bes łoli *OrzRozm* E.

W charakterystycznych połączeniach: niesmaczne(-a) gody, krotchwile, mowa, piosnka, rozmowa, rzeczy, troska.

Szereg: »przykry a niesmaczny« (1): Pátrzayże iáko zállepionemu człowiekowi bárzo iełth przykra á niesmączna tá święta náuka Páná te⁸⁰ *RejPos* 85.

Synonimy: 1. gorzki, niedobry, nieprzyjemny, przykry, przytęchły, zły; 2. merski, mierziony, niemiły, nieprzyjemny, niewdzięczny, przykry.

Cf NIESMAKOWANY, **SMACZNY**

AKtt